

ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๗๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง รายงานการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น
ของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ของหน่วยงานของรัฐและกรณีประชาชนร้องเรียนในประเด็น
ที่เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐ

เรียน รอง-นรม., รัฐ-นร., กระทรวง, กรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๕.๐๕/๖๒๖๖
ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓

ด้วยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอรายงานการดำเนินการตามระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ของหน่วยงานของรัฐ
และกรณีประชาชนร้องเรียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐ ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบ
ให้เสนอคณะรัฐมนตรีทราบตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ มาเพื่อดำเนินการ
ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบแล้วเมื่อวันที่
๒๔ กันยายน ๒๕๕๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดแจ้งให้
ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐในกำกับดูแลทราบต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรชัย ภูประเสริฐ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

30 ก.ย. 2553

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔

www.cabinet.thaigov.go.th

SC_53_09_027_(เวียนมติทราบ)_นิส

รอง อคร.
ผอ.สวค. 30 ก.ย. 2553
ผช. 30 ก.ย. 53
ผอ.กลุ่ม. 30 ก.ย. 53
นวก. 30 ก.ย. 53
ผู้พิมพ์

สจด. 4/303
24.14.53
16.10.4.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	
รับที่	4086
วันที่	24 ก.ย. 2553
เวลา	16.00

ที่ นร ๐๑๐๕.๐๕/๒๒๖๖

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง รายงานการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น
ของประชาชน พ.ศ.๒๕๔๘ ของหน่วยงานของรัฐและกรณีประชาชนร้องเรียนในประเด็นที่
เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

28 ก.ย. 2553
จัดเข้าวาระ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๕.๐๕/๕๙๖๓ ลงวันที่
๑๓ กันยายน ๒๕๕๓ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วย สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรี
พิจารณาให้ความเห็นชอบการนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อรับทราบรายงานการดำเนินการตาม
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.๒๕๔๘
ของหน่วยงานของรัฐและกรณีประชาชนร้องเรียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐ

ในการนี้ นายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ
ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายจตุรงค์ ปัญญาดี)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

บันทึกข้อความ

สำนักเลข. รัฐมนตรี
รับที่ 20376
วันที่ 14 ก.ย. 53 เวลา 11.00 น.

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ศูนย์บริการประชาชน โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๓๕๕๔
ที่ นร. ๐๑๐๕.๐๔/๕๒๖๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง รายงานการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น
ของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ของหน่วยงานรัฐและกรณีประชาชนร้องเรียนในประเด็นที่
เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐ

พิศพล
สว.๓
14 ก.ย. 53

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี ผ่าน รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย)

๑. ประเด็น

เพื่อโปรดพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีทราบรายงานการดำเนินการตามระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ และกรณีประชาชน
ร้องเรียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐ และพิจารณาแนวทางเพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง
ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนในการดำเนินโครงการของรัฐ

๒. ความเป็นมา

๒.๑ สารสำคัญในการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการ
รับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ (เอกสาร ๑)

๒.๑.๑ ก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐ หน่วยงานของรัฐที่เป็น
ผู้รับผิดชอบโครงการต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ

๒.๑.๒ และหากโครงการของรัฐมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชน
เป็นส่วนรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๒.๑.๓ ทั้งนี้ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๘ โดย
นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามระเบียบฯ

๒.๒ ระเบียบฯ กำหนดให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ในการ
กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามระเบียบฯ
รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ จัดทำและเผยแพร่แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลและการรับฟัง
ความคิดเห็นของประชาชนให้หน่วยงานของรัฐทราบ โดยจะจัดให้มีการสัมมนาหรือฝึกอบรม
เป็นครั้งคราวด้วยก็ได้

๒.๒.๒ ศึกษาหรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการ
ให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๒.๒.๓ จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และระบบเครือข่าย
สารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการประกาศ รวบรวม และให้บริการข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนและ
ข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบ

รณ. 491
ที่ 17 ก.ย. 53
ขอ 20 ก.ย. 53

ท. 1 (7024) - รณ. 6061
16 ก.ย. 53
17.0.53 12.30 น. 11.44

รณ. นร. (๑) รับที่ 743
วันที่ 14 ก.ย. 53 เวลา 13.49 น.

/ต. ...

๓. ข้อเท็จจริง

๓.๑ ภายหลังจากการที่ระเบียบฯ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๘ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีการปฏิบัติหน้าที่มาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา ๕ ปี (ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๕๓) สรุปได้ดังนี้

๓.๑.๑ จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และระบบเครือข่ายสารสนเทศในการประกาศ รวบรวม และให้บริการข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนและข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่ www.publicconsultation.opm.go.th และจัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ใช้งานฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทั่วประเทศ รวมจำนวน ๑๔ ครั้ง ทั้งนี้ได้ประมวลผลข้อมูลโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลที่ www.publicconsultation.opm.go.th แล้ว (เอกสาร ๒) ปรากฏว่า

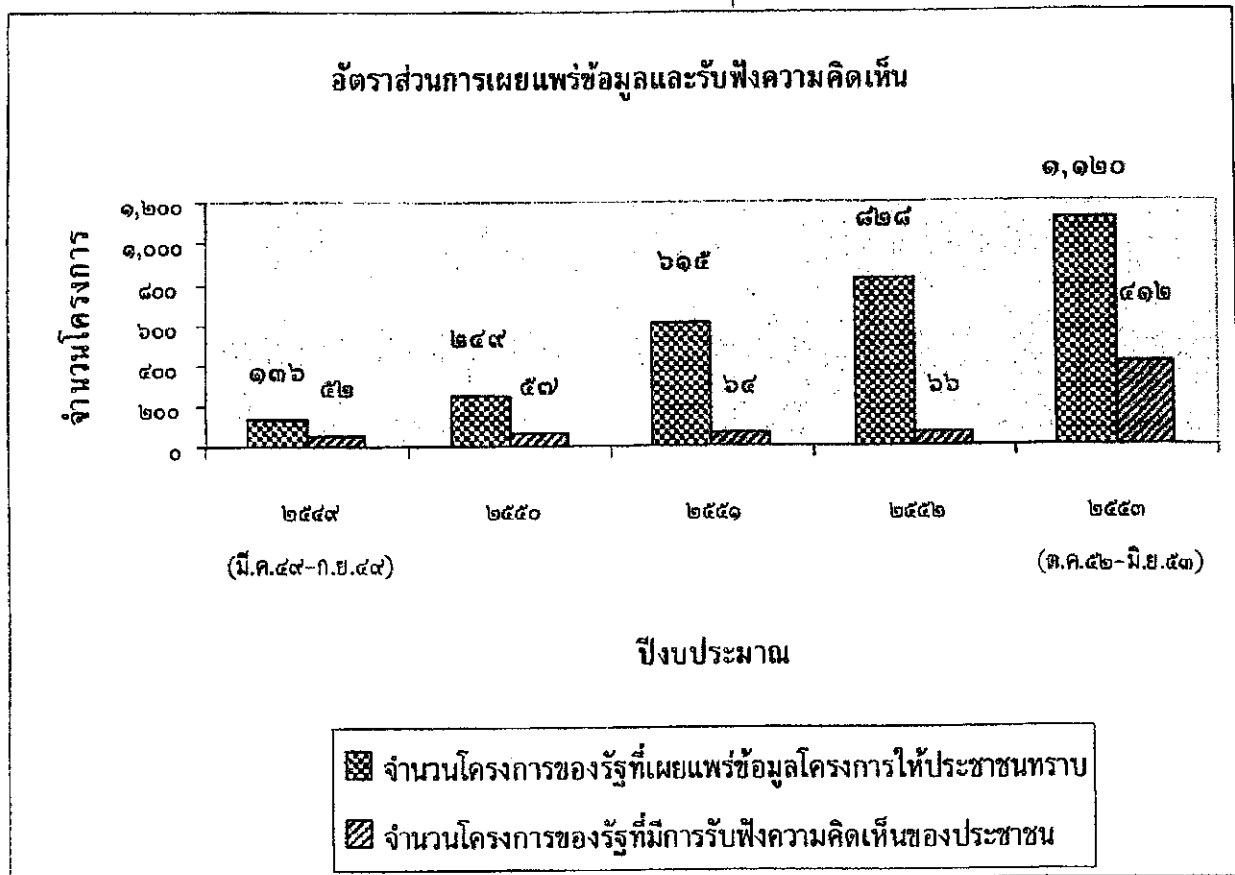
(๑) ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๙ - ๒๕๕๓ หน่วยงานของรัฐได้เผยแพร่ข้อมูลโครงการของรัฐให้ประชาชนทราบผ่านเว็บไซต์ดังกล่าว จำนวนรวม ๒,๙๔๘ โครงการ และในจำนวนนี้เป็นโครงการที่หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จำนวนรวม ๖๕๑ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐๘

(๒) ในแต่ละปีงบประมาณมีโครงการของรัฐที่ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลโครงการและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ โดยสรุปได้ดังตารางและแผนภูมิ ดังนี้

ตารางสรุปจำนวนโครงการของรัฐที่ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลโครงการและดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผ่านเว็บไซต์การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่ www.publicconsultation.opm.go.th

ปีงบประมาณ วิธีการ	๒๕๕๙ (ม.ค.๕๙ - ก.ย.๕๙)	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓ (ต.ค.๕๒ - มิ.ย. ๕๓)	รวม
☒ จำนวนโครงการของรัฐที่เผยแพร่ข้อมูลโครงการให้ประชาชนทราบ	๑๓๖	๒๔๙	๖๑๕	๘๒๘	๑,๑๒๐	๒,๙๕๘
☒ จำนวนโครงการของรัฐที่มีการที่เผยแพร่ข้อมูลโครงการและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	๕๒	๕๗	๖๔	๖๖	๔๑๒	๖๕๑

แผนภูมิแสดงสรุปจำนวนโครงการของรัฐที่ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลโครงการและดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผ่านเว็บไซต์การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่ www.publicconsultation.opm.go.th

* เริ่มใช้งานระบบ www.publicconsultation.opm.go.th เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๙

ที่มา : ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ข้อมูล ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓

๓.๑.๒ จัดประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่หลักการ แนวคิด เทคนิคและ
วิธีดำเนินการให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐทั่วประเทศ รวมจำนวน ๓๔ ครั้ง

๓.๑.๓ เข้าร่วมสังเกตการณ์การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของ
ประชาชนในโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐจัดขึ้น รวมจำนวน ๑๖ ครั้ง

๓.๑.๔ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจผ่านสื่อต่าง ๆ
ได้แก่ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น คู่มือ โปสเตอร์และแผ่นพับ เป็นต้น

๓.๑.๕ จ้างที่ปรึกษาศึกษาวิจัยปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.๒๕๕๘ โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ได้ว่าจ้างสถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นที่ปรึกษา มีผลการวิจัยสรุปได้ว่า ระดับ
การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนไม่ค่อยได้รับความสนใจและยอมรับจากภาคประชาชน
เท่าที่ควร ซึ่งปัญหาสำคัญที่เกิดจากระเบียบฉบับนี้ก็คือ ปัญหาการบังคับใช้ระเบียบที่ทำให้ประชาชน
/เข้าใจว่า...

เข้าใจว่า หน่วยงานเจ้าของโครงการที่เกี่ยวข้องไม่จริงจังและจริงจังที่จะดำเนินการ นอกจากนี้ ยังมี ปัญหาความไม่ชัดเจนของถ้อยคำในระเบียบฯ เช่น คำว่า “ผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบ หรืออาจได้รับผลกระทบ” และ “ผลกระทบอย่างรุนแรง” รวมทั้ง การไปยึดกับกระบวนการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ซึ่งมุ่งเน้นไปที่หลักวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ อาจทำให้กระบวนการ ทางสังคมถูกละเลยและเป็นปัญหาที่ยากจะอธิบายให้กับประชาชนในสังคมและชุมชนเข้าใจได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

๓.๒ ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ของหน่วยงานของรัฐ คือ

๓.๒.๑ หน่วยงานของรัฐบางหน่วยงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในการ ดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

๓.๒.๒ หน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานไม่มีงบประมาณและบุคลากร ในการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

๓.๒.๓ หน่วยงานของรัฐลงข้อมูลทางระบบเครือข่ายสารสนเทศในการ ประกาศ รวบรวม และให้บริการข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนและข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน ที่ www.publicconsultation.opm.go.th ไม่ชัดเจน และไม่เปิดเผยข้อมูลเท่าที่ควร

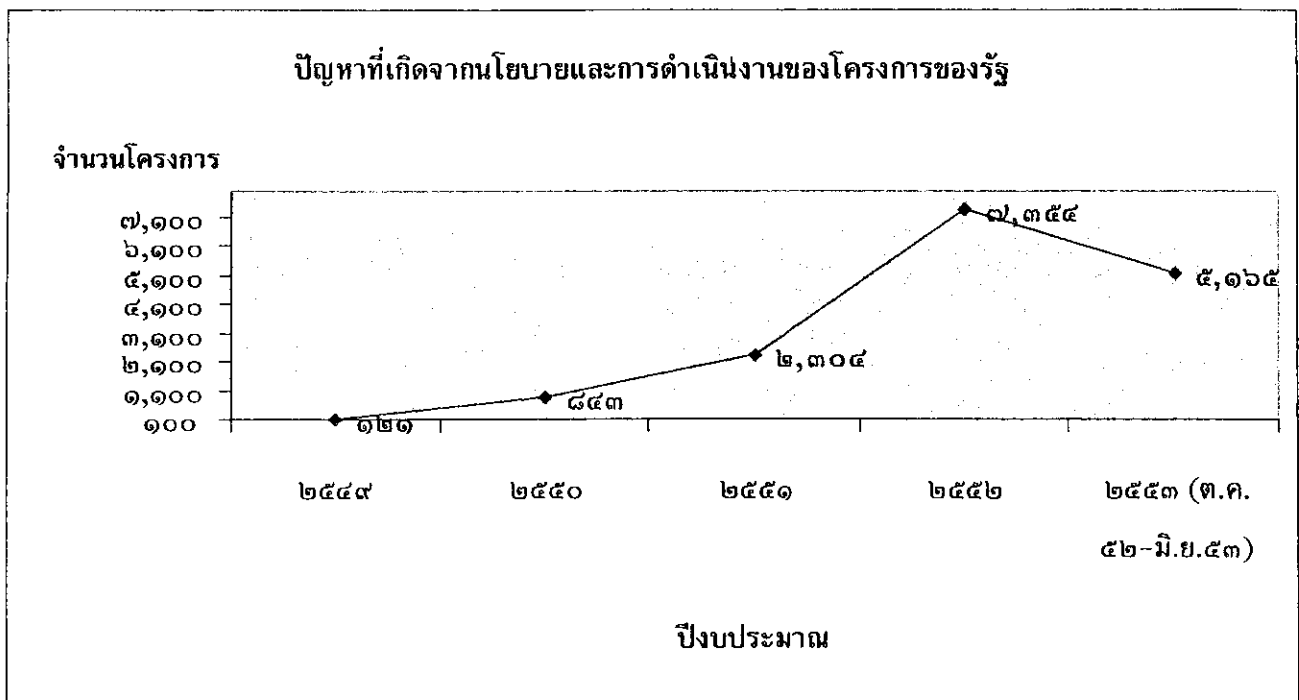
๓.๓ ในช่วงที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้ประมวลผลเรื่องราว ร้องทุกข์จากฐานข้อมูลระบบการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ของศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐ (เอกสาร ๓) ทราบว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๔๙ - ๒๕๕๓ ประชาชนได้ร้องเรียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐ จำนวนรวม ๑๕,๗๘๗ เรื่อง โดยในแต่ละปีงบประมาณมีปริมาณเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเพิ่มขึ้น เป็นลำดับ โดยสรุปได้ดังตารางและแผนภูมิ ดังนี้

ตารางสรุปเรื่องร้องเรียนของประชาชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐ

ปีงบประมาณ (จำนวนเรื่อง)	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓ (ค.ค.๕๒ - มิ.ย. ๕๓)	รวม
ปัญหาที่เกิดจากนโยบาย และการดำเนินงาน โครงการของรัฐ	๑๒๑	๘๔๓	๒,๓๐๔	๗,๓๕๔	๕,๑๖๕	๑๕,๗๘๗
เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว		๗๒๒	๑,๔๖๑	๕,๐๕๐		
คิดเป็นร้อยละ		๕๙๖.๖๙	๑๗๓.๓๑	๒๑๙.๑๘		

/แผนภูมิ...

แผนภูมิแสดงสรุปเรื่องราวเรียนของประชาชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐ

ที่มา : ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓

๔. ข้อพิจารณา

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า

๔.๑ หน่วยงานของรัฐได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเห็นได้จากในช่วง ๕ ปีงบประมาณที่ผ่านมา มีจำนวนโครงการของรัฐที่เผยแพร่ข้อมูลโครงการให้ประชาชนทราบเพิ่มขึ้น รวมจำนวน ๒,๙๔๘ โครงการ และโครงการของรัฐที่ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพิ่มขึ้น รวมจำนวน ๖๕๑ โครงการ

๔.๒ จากการที่ประชาชนได้ร้องเรียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐ ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมจำนวน ๑๕,๗๘๗ เรื่อง นั้น อาจจะมีได้จากหลายสาเหตุ เช่น

๔.๒.๑ ประชาชนมีความตื่นตัวเกี่ยวกับสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

๔.๒.๒ ประชาชนไม่ทราบข้อมูลโครงการของรัฐที่ถูกต้องทั้งหมดในช่วงเวลาอันเหมาะสม

๔.๒.๓ ประชาชนบางส่วนไม่ไว้วางใจการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ

๔.๓ เพื่อให้สามารถลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน ในการดำเนินโครงการของรัฐ และให้การดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเฉพาะ การดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลโครงการและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.๒๕๔๘ ของหน่วยงานของรัฐ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงเห็นควรกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาเสนอ คณะรัฐมนตรีรับทราบสรุปผลการดำเนินการตามข้อ ๓ และให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานถือเป็น นโยบายสำคัญที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

๔.๓.๑ เนื่องจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีโครงการแล้ว และกำลัง จะเริ่มดำเนินโครงการต่อไป จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม แต่เพื่อให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับโครงการของรัฐได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็น วิธีการที่ทำให้การตัดสินใจของรัฐดีขึ้น เป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานของรัฐ ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับโครงการของรัฐตั้งแต่ขั้นตอนการคิดริเริ่มโครงการ

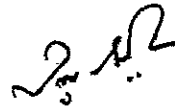
๔.๓.๒ เมื่อหน่วยงานของรัฐจะเริ่มดำเนินโครงการของรัฐแล้ว ควรจัดให้ มีการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องทั้งหมดให้แก่ประชาชน และหากโครงการนั้นคาดว่าจะมีผลกระทบ ต่อประชาชน ควรจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วย โดยอย่างน้อย ต้องครอบคลุมผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง และให้กำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยา ความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการของรัฐให้ละเอียดและรัดกุม ครอบคลุมปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นและแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์ โดยมุ่งเน้นมาตรการที่มี ประสิทธิภาพสูงสุดในการปกป้องประชาชนที่อาจจะได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ ควรให้ประชาชนที่ได้รับ ผลกระทบมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดมาตรการดังกล่าวด้วย

๔.๓.๓ เพื่อให้การดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมหรือสัมมนา เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการดำเนินการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ และการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง มีการ เรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ไม่ใช่การทำครั้งเดียวจบหรือเพียงให้ เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น โดยควรเกิดขึ้นตลอดการดำเนินงาน เพื่อปลูกฝังแนวคิดการเปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีการดำเนินการอย่างแท้จริง รวมทั้งพัฒนากระบวนการการมี ส่วนร่วมของประชาชนไปสู่ระดับการให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ

ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจอันดีต่อการดำเนินโครงการของรัฐ สร้างการยอมรับและความเป็นเจ้าของให้แก่ประชาชน รวมทั้งลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต อีกทางหนึ่งด้วย

๕. ข้อเสนอ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบด้วย สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจักได้ดำเนินการต่อไป

(นายจตุรงค์ ปัญญาดี)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คณบดีโรงเรียน กรม.

เพื่อโปรดพิจารณาตามข้อเสนอสืบ
โดยเรียนกรม. เพื่อโปรดพิจารณาตามข้อเสนอสืบ.

๑๕ ก.พ. ๒๕๖๓

ในนาม

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)
นายกรัฐมนตรี

๑๗ ก.พ. ๒๕๖๓

๑

๑๗ ก.พ. ๒๕๖๓

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

(นางสาวอัญชญา สาเรือง)
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

แนวทางการดำเนินการ
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
พ.ศ. ๒๕๔๘

โดย ผู้อำนวยการศูนย์บริการประชาชน
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
สำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

แนวทางการดำเนินการ
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.๒๕๔๘

๑. มีกรณีใดบ้างที่จะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘

กรณีที่จะต้องดำเนินการตามระเบียบฯ จะต้องเข้าองค์ประกอบ “โครงการของรัฐ” ตามข้อ ๔ ของระเบียบฯ ดังนี้

- ๑.๑ เป็นการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ
- ๑.๒ เป็นโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม
- ๑.๓ หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเอง/ให้สัมปทาน/อนุญาต ให้บุคคลอื่นทำ
- ๑.๔ เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

๒. แนวทางที่จะต้องดำเนินการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมีอะไรบ้าง

ตามระเบียบฯ ข้อ ๕ วรรคแรก กำหนดแนวทางการดำเนินการไว้ ดังนี้

๒.๑ กรณีทั่วไป

- ๒.๑.๑ ต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการของรัฐให้ประชาชนทราบ
- ๒.๑.๒ หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ดำเนินการเผยแพร่
- ๒.๑.๓ การเผยแพร่ข้อมูลต้องทำก่อนเริ่มดำเนินการโครงการ
- ๒.๑.๔ ผู้มีส่วนได้เสียอาจร้องขอให้หน่วยงานของรัฐรับฟังความคิดเห็นก่อนก็ได้ (ข้อ ๖)

๒.๒ กรณีมีผลกระทบอย่างรุนแรง

ถ้าเป็นโครงการที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวม ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ก่อนเริ่มดำเนินการเสมอ (ข้อ ๕ วรรคสอง)

๓. ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่จะต้องเผยแพร่แก่ประชาชน ประกอบด้วยข้อมูลอะไรบ้าง

ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชน ได้ถูกกำหนดไว้ในข้อ ๗ ของระเบียบฯ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูล ดังต่อไปนี้

- ๓.๑ เหตุผลความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของโครงการ
- ๓.๒ สาระสำคัญของโครงการ
- ๓.๓ ผู้ดำเนินการ
- ๓.๔ สถานที่ที่จะดำเนินการ
- ๓.๕ ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ
- ๓.๖ ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ
- ๓.๗ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชน รวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยา
- ๓.๘ ประมาณการค่าใช้จ่ายและที่มาของเงิน

๔. วิธีการเผยแพร่ข้อมูลจะต้องดำเนินการอย่างไร

ตามระเบียบฯ ข้อ ๗ วรรคสอง กำหนดเพียงให้หน่วยงานของรัฐประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชนในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นด้วยเท่านั้น ไม่ได้กำหนดวิธีการเผยแพร่ไว้ว่าจะต้องทำโดย วิธีใด จึงเป็นดุลยพินิจของหน่วยงานของรัฐที่จะกำหนดวิธีการเผยแพร่ ซึ่งการจะเป็นวิธีการที่เพียงพอที่จะทำให้ประชาชนได้รับทราบและมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ

๕. วิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จะต้องดำเนินการอย่างไร

ตามระเบียบฯ ข้อ ๕ วรรคสอง และข้อ ๙ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวม ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี ดังต่อไปนี้

๕.๑ การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำโดย

- ๕.๑.๑ การสัมภาษณ์รายบุคคล
- ๕.๑.๒ การเปิดให้แสดงความคิดเห็น
 - ทางไปรษณีย์
 - ทางโทรศัพท์
 - โทรสาร
 - ระบบเครือข่ายสารสนเทศ
 - ทางอื่นใด

๕.๑.๓ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ

๕.๑.๔ การสนทนากลุ่มย่อย

๕.๒ การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำได้โดย

๕.๒.๑ การปรึกษาหารือ

๕.๒.๒ การอภิปรายสาธารณะ

๕.๒.๓ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

๕.๒.๔ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

๕.๒.๕ การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย

๖. วัตถุประสงค์ของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน มีอะไรบ้าง

ตามระเบียบฯ ข้อ ๘ กำหนดวัตถุประสงค์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไว้ ๒ ประการ คือ

๖.๑ เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ

๖.๒ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น

๗. การประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น มีรายละเอียดและวิธีการอย่างไร

๗.๑ ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๑ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึง

- วิธีการรับฟังความคิดเห็น

- ระยะเวลา

- สถานที่

- ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจ และสามารถแสดงความคิดเห็นได้

๗.๒ โดยต้องปิดไว้อย่างเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐ และสถานที่ที่จะดำเนินโครงการเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๗.๓ และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดทำขึ้นด้วย

๘. เมื่อได้ผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว จะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

เมื่อได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ระเบียบฯ ข้อ ๑๒ และ ข้อ ๑๓ ได้กำหนดให้ดำเนินการ ดังนี้

๘.๑ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศให้ประชาชนทราบ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันเสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๘.๒ ถ้าผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนปรากฏว่า

- โครงการใดอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชน
- และยังมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการนั้นต่อไป

หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหาย ที่จะเกิดขึ้นตามความเหมาะสมก่อนดำเนินโครงการ และประกาศให้ประชาชนทราบ

๙. ระเบียบฯ นี้ไม่ใช้บังคับในกรณีใดบ้าง

กรณีระเบียบฯ นี้ไม่ใช้บังคับ ได้กำหนดไว้ในข้อ ๑๔ ได้แก่

๙.๑ กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียไว้เป็นการเฉพาะ

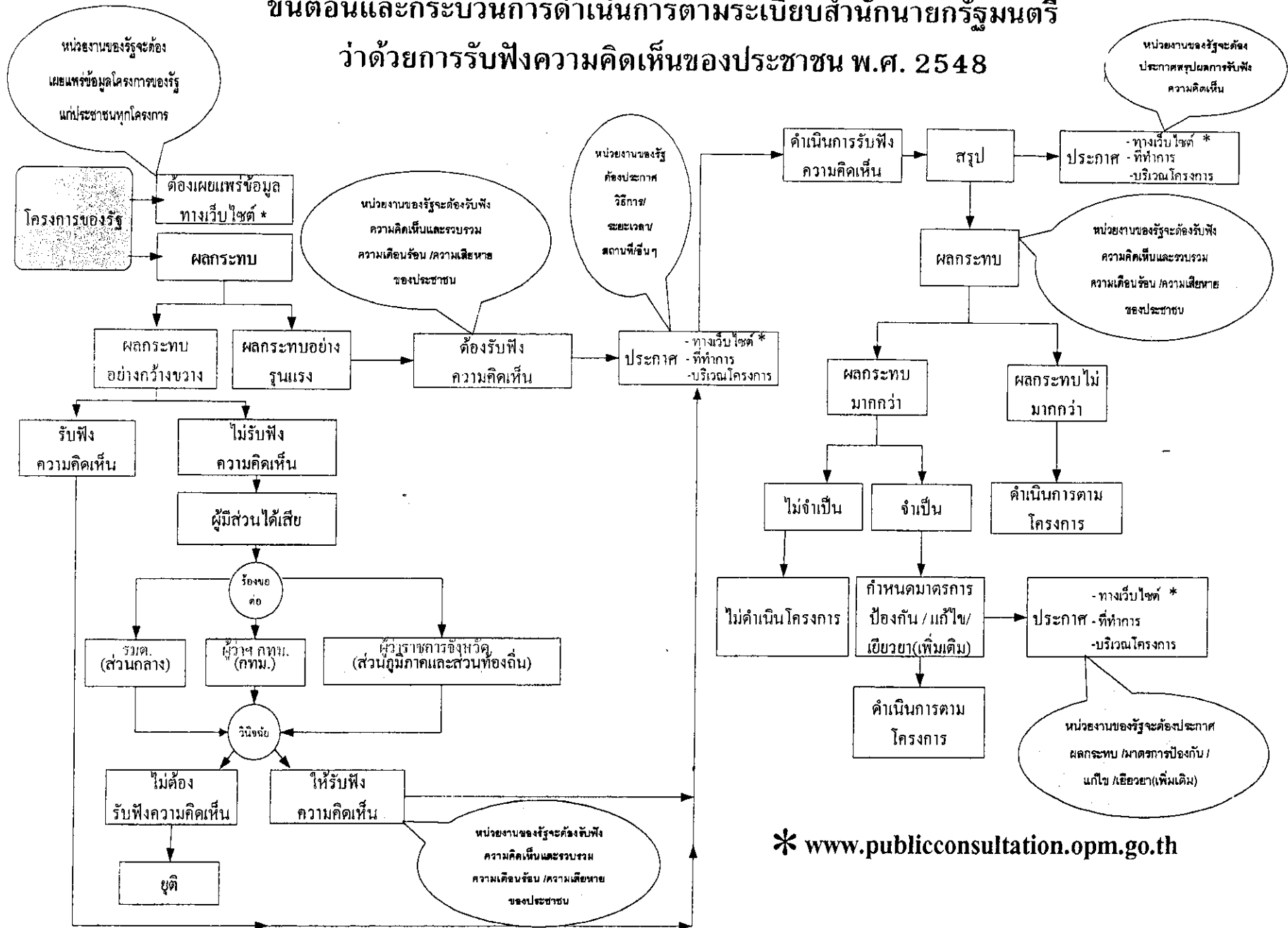
๙.๒ โครงการของรัฐที่เริ่มดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบฯ นี้มีผลบังคับใช้

ศูนย์บริการประชาชน

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

มีนาคม ๒๕๕๔

ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

* www.publicconsultation.opm.go.th

ลำดับ	ช่วงเวลา/ วิธีการ	1 มี.ค.49 - 30 ก.ย.49	1 ต.ค.49 - 30 ก.ย.50	1 ต.ค.50 - 30 ก.ย.51	1 ต.ค.51 - 30 ก.ย.52	1 ต.ค.52 - 30 มิ.ย.53	รวม
1	โครงการที่ต้องเผยแพร่ตาม ระเบียบฯ	136	249	615	828	1,120	2,948
2	โครงการที่มีการรับฟังความ คิดเห็นของประชาชน	52	57	64	66	412	651

ที่มา : www.publicconsultation.opm.go.th ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ข้อมูล ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2553

ช่วงเวลาประเด็น	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการของรัฐ					รวม
	ปีงบประมาณ พ.ศ.2549	ปีงบประมาณ พ.ศ.2550	ปีงบประมาณ พ.ศ.2551	ปีงบประมาณ พ.ศ.2552	ปีงบประมาณ พ.ศ.2553 (ก.ค.ส.-ธ.บ.๕๓)	
ปัญหาที่เกิดจากนโยบายและการดำเนินงานของโครงการของรัฐ	121	843	2,304	7,354	5,165	15,787
รวม (เรื่อง)	121	843	2,304	7,354	5,165	15,787

ที่มา : ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ข้อมูล ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2553

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
พ.ศ. ๒๕๔๘

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
พ.ศ. ๒๕๔๘

ศูนย์บริการประชาชน
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คำนำในการจัดพิมพ์ครั้งที่ ๔

ด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้กำหนดให้ก่อนเริ่มดำเนินโครงการของรัฐ หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่ข้อมูลโครงการของรัฐและหรือรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือหลายวิธีตามกรณี ที่ระเบียบฉบับนี้กำหนด เพื่อมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมตลอดทั้งความเดือดร้อนหรือเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย ทั้งนี้เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินโครงการนั้นๆ ต่อไป ทำให้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ได้รับความสนใจจากหน่วยงานของรัฐและประชาชนทั่วไปเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่เพียงพอต่อการเผยแพร่และแจกจ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติและประชาชนทั่วไปที่สนใจ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จึงได้จัดพิมพ์ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ครั้งที่ ๔ เพิ่มเติมอีก จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม ทั้งนี้ เพื่อการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่อย่างทั่วถึงและให้เพียงพอต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้น ตลอดทั้งส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินการตามระเบียบนี้ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง

ศูนย์บริการประชาชน
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ตุลาคม ๒๕๕๑

คำนำ

โดยที่ มาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติว่า "บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือ กิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตาม กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ"

รัฐบาลได้มุ่งมั่นที่จะส่งเสริมและพัฒนาระบบประชาธิปไตย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ ทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้ง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจน ทั้ง ปรับปรุงกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้เป็นไปตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยคำนึงถึงการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและความคิดเห็นของประชาชน เป็นสำคัญ ซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงและแสดงความคิดเห็นได้สะดวกและ หลากหลายวิธีมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถมีส่วนร่วมในโครงการของรัฐได้ อย่างกว้างขวาง นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงได้วาง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ไว้เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชน และเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมถึงเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีความเข้าใจอันดีต่อการดำเนินโครงการ ของรัฐ ลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐกับชุมชนหรือ

ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ และโครงการของรัฐสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ เกิดผลให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามระเบียบฉบับนี้ จึงได้จัดพิมพ์ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.๒๕๔๘ ทั้งนี้ เพื่อมุ่งหวังให้ระเบียบฉบับนี้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการของรัฐ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและผู้สนใจทั่วไปอีกทางหนึ่งด้วย

ศูนย์บริการประชาชน
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ธันวาคม ๒๕๔๘

เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีระเบียบนี้

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นสาระสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันเป็นการปกครอง **"โดยประชาชน และเพื่อประชาชน"** โดยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะทำให้ฝ่ายบริหารได้รับข้อมูล หรือความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับเรื่องที่น่าออกรับฟังเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการตัดสินใจว่าสมควรดำเนินการอย่างไรกับเรื่องที่น่าออกรับฟังนั้น และกำหนดแนวทางที่เหมาะสมและเพียงพอในการป้องกันหรือเยียวยาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับรองหลักการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไว้ในมาตรา ๕๙ ว่า **"บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่นไว้ด้วย ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็น ที่กฎหมายบัญญัติ"**

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามหลักสากลที่ใช้อยู่ในบรรดาประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั้งหลายนั้นมีสองแนวทาง แนวทางที่หนึ่ง เป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยผ่านผู้แทนราษฎร และแนวทางที่สอง เป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้เสียกับการตัดสินใจของรัฐโดยตรง โดยใช้ทั้งสองแนวทางควบคู่กันไป กล่าวคือ นอกจากการรับฟังความคิดเห็น

ของประชาชนโดยผ่านผู้แทนราษฎรตามกลไกรัฐสภาแล้ว รัฐบาลยังจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยตรงด้วย และมีข้อสังเกตว่าการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยตรงนี้รัฐบาลมิได้รับฟังอย่างเดียว แต่ให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่รับฟังแก่ประชาชนด้วย และวิธีการให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้นก็มีความหลากหลาย หน่วยงานของรัฐที่จะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนสามารถเลือกดำเนินการได้ตามสถานการณ์

สำหรับประเทศไทยนั้น ในช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๕๓๙ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นการรับฟังผ่านผู้แทนราษฎรเป็นหลัก แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้เสียกับการตัดสินใจของรัฐ และเห็นว่าข้อมูลที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยผ่านผู้แทนราษฎรแต่เพียงประการเดียวนั้นยังไม่เพียงพอที่รัฐบาลจะใช้ประกอบการตัดสินใจ รัฐบาลในขณะนั้นจึงได้พัฒนาแนวทางการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้เสียกับการตัดสินใจของรัฐโดยตรงขึ้นโดยการออก "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙" เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นแนวทางในการจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยตรง

อย่างไรก็ดี การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้นมีข้อจำกัดหลายประการ โดยขาดการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชน ทำให้ประชาชนขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในสิ่งที่หน่วยงานของรัฐจะดำเนินการ นอกจากนี้ วิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ตามระเบียบดังกล่าวจำกัดเพียงวิธีการประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งวิธีการดังกล่าวเหมาะสมกับบางสถานการณ์เท่านั้น การจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว จึงทำให้เกิดการเผชิญหน้าระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุนและกลุ่มผู้ค้านขึ้นบ่อยครั้ง อันเป็นสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงหลักการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับหลักสากลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
พ.ศ. ๒๕๔๘

**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
พ.ศ. ๒๕๔๘**

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการของรัฐอย่างกว้างขวาง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

"โครงการของรัฐ" หมายความว่า การดำเนินโครงการของหน่วยงานของรัฐอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดยวิธีการให้สัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

"ผู้มีส่วนได้เสีย" หมายความว่า ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือความเสียหายโดยตรงจากการดำเนินงานตามโครงการของรัฐ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง และให้หมายรวมถึงนายกรัฐมนตรีในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักนายกรัฐมนตรีและส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

ข้อ ๕ ก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐ หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลตามข้อ ๗ ให้ประชาชนทราบ และจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ ๙ ด้วยก็ได้

หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ ๙ ก่อนเริ่มดำเนินการ

ข้อ ๖ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐตามข้อ ๕ วรรคหนึ่ง เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอ รัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับราชการของกรุงเทพมหานคร จะสั่งหน่วยงานของรัฐให้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยเร็ว

ข้อ ๗ ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

(๑) เหตุผลความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของโครงการ

(๒) สาระสำคัญของโครงการ

(๓) ผู้ดำเนินการ

(๔) สถานที่ที่จะดำเนินการ

(๕) ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ

(๖) ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

(๗) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในสถานที่ที่จะดำเนินโครงการและพื้นที่ใกล้เคียง และประชาชนทั่วไป รวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าว

(๘) ประมาณการค่าใช้จ่าย ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้ดำเนินโครงการของรัฐเอง ให้ระบุที่มาของเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินโครงการนั้นด้วย

ให้หน่วยงานของรัฐประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชนตามวรรคหนึ่งในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๘ ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมตลอดทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย

หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้

ข้อ ๙ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามข้อ ๘ อาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

- (๑) การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำโดยวิธีดังต่อไปนี้
 - (ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล
 - (ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์ หรือโทรสาร ทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ หรือทางอื่นใด
 - (ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับรู้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ
 - (ง) การสนทนากลุ่มย่อย
 - (๒) การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้
 - (ก) การประชาพิจารณ์
 - (ข) การอภิปรายสาธารณะ
 - (ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
 - (ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - (จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้เสีย
 - (๓) วิธีอื่นที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด
- ข้อ ๑๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ จะทำให้การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนบรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อ ๘ หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีนั้นก็ได้ แต่เมื่อดำเนินการแล้ว ให้แจ้งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบด้วย
- ข้อ ๑๑ ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจ และสามารถแสดงความคิดเห็นได้

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐ และสถานที่ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๑๒ เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ให้นำความในข้อ ๑๑ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประกาศตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วปรากฏว่าการดำเนินโครงการของรัฐโครงการใดอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนตามข้อ ๙ (๗) ถ้ายังมีความจำเป็น ต้องดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐนั้นและประกาศให้ประชาชนทราบ

ให้นำความในข้อ ๑๑ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประกาศตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) โครงการของรัฐที่กฎหมายบัญญัติวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียไว้เป็นการเฉพาะ

(๒) โครงการของรัฐที่เริ่มดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการ ตามระเบียบนี้ รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำและเผยแพร่แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลและการรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชนให้หน่วยงานของรัฐทราบ โดยจะจัดให้มีการ สัมมนาหรือฝึกอบรมเป็นครั้งคราวด้วยก็ได้

(๒) ศึกษาหรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนา วิธีการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

(๓) จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และระบบเครือข่าย สารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการประกาศ รวบรวม และให้บริการข้อมูล ที่เผยแพร่แก่ประชาชนและข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบนี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะเชิญผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการให้ข้อมูลและ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมาให้ข้อมูล ความคิดเห็น หรือ ข้อเสนอแนะด้วยก็ได้

ข้อ ๑๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและเผยแพร่ เล่ม ๑๒๒
ตอนที่ ๕๕ ง วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘

ศูนย์บริการประชาชน

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ช่องทางการร้องเรียน

สายด่วนของรัฐบาล โทร.1111 บริการ 24 ชั่วโมง

www.1111.go.th

ตู้ ปณ. 1111 ปณ. ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพมหานคร 10302

จุดบริการประชาชน 1111 ทำเนียบรัฐบาล

www.opm.go.th/opminter/link/sbc/index.html

E-mail : psc@opm.go.th

ผลิตโดย บริษัท ไวส์วิช จำกัด

เลขที่ 79/128 ซอยรามคำแหง 76 ถนน รามคำแหง

แขวง หัวหมาก เขต บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร 0-2376-3403-4 โทรสาร 0-2376-3405